

18.10.2022

UKA 2022/60

Pele Broberg, Naleraq

**Aqqusinikkut angallannermut oqartussaaffiup pigisanullu nalilinnut inatsisip tiguneqarnis-
saanut tunngavissat tamarmik nassuiaasiorfigineqarnissaat siunertaralugu Naalakkersuisut
Naalagaaffiup oqartussaasuinut saaffigineqqullugit peqquneqarnissaannik Inatsisartut aala-
jangiiffigisassatut siunnersuut.**

(Inatsisartunut ilaasortaq Kuno Fencker, Siumut)

Siullermeerinnineq:

Naleqqamiit Inatsisartunut ilaasortaq Kuno Fencker, Siumut, qutsaviginiarparput siunnersuutaanut.

Ullumikkut Namminersornermut Inatsit qiviraanni, nunatsinnut inatsisit nalimmassarlugit oqartus-
saavigilernissaat periarfissaasoq. Oqartussaaviit nunatsinni akisussaaffigeqqaarlugit namminiili-
vinneq pisinnaanera allaqqanngilaq.

Akerlianik allaqqavoq Danskit Naalagaaffianiitsilluta Namminersornermut Inatsit malinneqassasoq.
Qanorli partiit takorluugaqarpat? Oqarluartaarutaannaava namminiilivikkusunneq? Misissuinerit,
qulaajaanerit peqqusinerillu qassit maannamut suliarineqarnikuuppat? Assartuussineq pillugu
Isumalioqatigiissitap ersarissumik oqariartuutigivaa nunatsinnut ineriartortitsinissamik pitsaaner-
paaq tassaasoq Ilulissat aamma Nuuk 1199 meterit mittarfilernissaat. Sumut innersuutaat ator-
neqarpa?

Allaat maanna kisitsisaatigereeripput ukiorpassuarni tulluuttuni nunatta aningaasanik annaasa-
qaatigisussaagaa, iliuuseqarumangillat amerlanerussuteqarlutik mittarfissualererusuttut. Naleq-
qami oqariartuutigaarput amerlanerussutillit isumaat ataqqillugu, pitsaanerpaamillu angusa-
qarfiunissaa peqataaffigisariaqaripput. Sulili tusaajumaneqannginnatta ernumassutit taasaria-
qarlugit.

Ullumikkut oqaluuserisassamut sanilliukkusuppara Kalaallit Nunaanut atuuttoq ”Våbenlov”¹, qallunaat oqartussaavigisaat.

Nunatsinnut immikkuullarissumik inatsisiliornikuupput, nutserteriarlugu Inatsisartuni inatsisinnortissinnaasarput. Taamaasilluta nunatsinni illuinnarsuutit nannunut illersuutaasinnaasut periarfissaat nalimmassarsinnaagaluarpagut.

Ullumikkut sooq akuersaarparput Danskit inatsisaasa ataani ingerlatsineq? Sooq suli piumaffigineqanngillat Kalaallit Nunaat EU-mut ilaasortaangitsoq danskit ataani oqartussaaviit nunatsinnut nalimmassarneqarnissaat? Soorlu qulaani ”våbenlov” taamaasereeraat.

Ullumikkut eqqartukkat oqartusaaviit marluk aamma taamatorluinnaq pineqarsinnaapput, missueqqaarata. Namminersornermut Inatsit malillugu Danmarkip akilersugassarivaa taamatut nunatsinnut inatsisinik nalimmassaaneq. Sunaana nangaanartoq? Sunaana nassuiaasiorfiginiaripput?

Naleqqami pingaartipparput Inatsisit aallaavigalugit politikkerput ingerlanneqarnissaa. Taamaamaat maannamut maluginiarneqariissaaq kisitsisinik tunngavinnillu silaannarmiik tigooraaneq ajortugut. Nunap inui pingaernerutillugit ingerlatsineq pingaartillugu tamatta anguniangaqarnerartarluta, sooq taava pisarissersortarpugut oqartussaaviit pillugit?

Naleqqami pingaaruteqartunik suleqataarusulluta ersarissumik oqariartuuteqarpugut. Ineqarnermut aaqqissuusseqqinnissaaq sumummita killippa? Inuppassuarnut pingaaruteqaannarani aamma nunatta karsiata akissaqartinngisaanik ingerlatsisoqarpoq.

Akileraretarnermut aaqqissuusseqqinnissaaq sumummita killippa? Inuuniarneq nunatsinni akikinngereeqisoq qaavatigut pisariaqanngitsumik allaffissorneruarput qaqugu aaqqiivigissavarput?

Naleqqami nuna tamaat 29% akilerartarnissaa saqqummiutereerparput, sulilu qisuariarfigineqarani.

¹ <https://politi.gl/-/media/mediefiler/gl/dokumenter/33-vbenlov-for-grnland-samt-bekendtgrelse.pdf>

Naleraq

Oqartussaaviit nalunaarutigineqarniarlik nunatsinni akisussaavigilernissaat, taava Danmarkip akilersugaanik nunatsinnut nalimmassarlugit naammassissavaat.

Naleraq arlalinnik ataatsikkut suliaqarnissaminut piareersimavoq, isamaannannguakkuluugaluarluta partiinut immersuisinnaavugut. Anguniagarput ersarikkami, utoqqatsissutissarsiorata Inuit naleqarnerat naqissuserlugu Naalangaaffinngornissarput sulissutigaarput.

Taamatut siunnersuuteqartup isumaa paasilluarlugu, tapersersinnaallugu, siunnersuut tusaatissatut tiguarput.